

sagtens kan bygge på det gode grundlag, som er ret og retfærdighed for landets borgere.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Fru Pernille Sams er jo så bekymret for, at ankenævn nogle gange tager stilling imod borgen. Så vil jeg godt spørge, om fru Pernille Sams er vidende om, at skatteankenævn også nogle gange tager stilling imod reglerne. Og jeg vil henvise til en sag, som fru Pernille Sams formentlig kender, nemlig om partifællen Christian Rovsing, som i modsætning til alle andre EU-parlamentarikere i samme situation nægter at betale skat af en indbetaling, som EU har foretaget på en særlig gunstig pensionsordning.

Derfor vil mit konkrete spørgsmål være, om fru Pernille Sams ikke mener, at i sådan en sag er det myndighederne og alle vi andre, der har et problem, og at det burde være sådan, at en afgørelse som den i Gentofte burde Told og Skat have mulighed for at anke højere oppe i systemet.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Skatteudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 23:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en lavindkomstkommission.

Af Villy Søvnald (SF) m.fl.

(Fremsat 27/10 98).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Karen Jespersen):

Jeg vil egentlig gerne begynde med et hjertesuk. Jeg synes ærlig talt, at forslaget er noget værre sjusk, og når jeg siger det, er det, fordi jeg synes, det er noget sjusk, at man simpelt hen bare genfremsætter det og i bemærkningerne henviser til konsekvenserne af skattereformen fra 1980'erne og fra 1994 og ikke engang gør sig den umage at medtage den skattereform, forslagsstillerne, SF, selv har været med til, nemlig forårets pinsepakke, som jo lige præcis har det sigte at mindske de økonomisk forskelle.

Det får mig til at få den tanke, at forslagsstillerne har været forhåbende på at score nogle billige point i avisen Aktuelt, som jo har kørt en artikelserie om fattigdom i Danmark. Der har man efterlyst, at man tog spørgsmål op som det, man kunne sige lå i en kommission som den her, og så har man lige grebet ned i skuffen og bare taget det gamle forslag. Jeg synes ærlig talt, det havde klædt forslagsstillerne, hvis de lige havde husket at få den pinsepakke, de selv havde støttet, med.

Jeg vil gerne sige, at regeringen ikke kan støtte forslaget, og egentlig er det min fornemmelse, at sådan en kommission kunne gøre ondt værre, for den kunne gå hen og blive en værre sovepude. Den tidligere lavindkomstkommission, der bliver henvist til, Socialkommissionen, sad faktisk i syv år, så vidt jeg husker. Den sad i hvert fald i en lang årrække, og det var jo i virkeligheden meget betænkeligt, idet det kan være med til at sætte udviklingen i stå, for når nogen vil lave noget om, er der andre, der vil sige, jamen vi har jo en kommission, der sidder og arbejder, og skulle vi nu ikke vente, til den er færdig. Det vil sige, at nogle forbedringer med den begrundelse kunne blive trukket i langdrag.

Så synes jeg altså også, at forslaget er præget af en værre gang automatretorik, rigtig god gammeldags socialistisk automatretorik med massearbejdsløshed; massearbejdsløshed i en tid, hvor vores største problem faktisk er flasketehelse, og hvor vi i aviserne kan læse anmeldelser af bøger, hvor bistandsklienter giver hinanden gode råd om, hvordan de i disse hårde tider kan undgå at komme til at bestille noget.

Vi er faktisk i en situation, hvor arbejdsløsheden i løbet af de sidste fem år er halveret, langtidsledigheden er halveret, og ungdomsarbejdsløshedstiden er nedbragt med op mod to

tredjedele, så der er altså sket et meget dramatisk fald i arbejdsløsheden. Det er også sådan, når man ser på det, man normalt definerer som marginalgruppen, nemlig den gruppe, hvor mere end 80 pct. tre år i træk har været ledig, at den også er faldet meget mærkbart, så marginalisering og udstødning er faktisk blevet mindre.

På samme måde når man ser på den økonomiske ulighed, idet den faktisk også er blevet mindre. Det er godt nok sådan, at af den undersøgelse, SF selv har bestilt hos instituttet CASA, fremgår det, så vidt jeg kan læse den, at den økonomiske ulighed er uændret, men det er jo så netop på et højere niveau, fordi velstanden er steget i Danmark. Ser man i finansredegørelsen for 1997, er der på side 127 en graf over den økonomiske ulighed. Det bygger på en masse teknik, men hovedpointen er altså, at de økonomiske indkomstforskelle er blevet mindre i Danmark, og som sagt har SF så selv på det seneste bidraget til at gøre de forskelle endnu mindre takket være partiets støtte til pinsepakken.

Men når det er sagt, vil jeg selvfølgelig godt medgive, at der er problemer, og at der stadig væk er problemer, vi under ingen omstændigheder kan være bekendt at vi har i Danmark. Der er omkring 70.000, der har været på kontanthjælp i mere end to år, og det ser ud til, at den periode, de langvarige kontanthjælpsmodtagere er på kontanthjælp, er blevet lidt længere, og det er et alvorligt faresignal at vi har den gruppe.

Jeg mener, man kan sige, at den gruppe, der er marginaliseret og udstødt, er blevet mindre, men den er til gengæld blevet hårdere forstøt på den måde, at det kan være sværere at hjælpe de mennesker, der befinder sig i den gruppe, tilbage på arbejdsmarkedet eller til et mere acceptabelt liv. Det har vi ikke været gode nok til at tackle, og nogle af de ting, man kan sige der skal til, er bedre aktiveringstilbud og stadig at tilpasse arbejdsmarkedet til de grupper, sådan at vi arbejder med et rummeligt arbejdsmarked.

En række sociale tiltag – alkoholbehandling, familiehjælp, sprogundervisning til flygtninge og indvandrere – er i virkeligheden også sådanne initiativer, der skal mindske udstødningen og også hjælpe folk tilbage på arbejdsmarkedet. Vi ved jo, at det at tilhøre arbejdsmarkedet er noget, der både modvirker social og økonomisk marginalisering, og derfor er det meget

vigtigt at holde sig det for øje. Jeg tror faktisk også godt, at med den politik, vi fører, er vi i hvert fald inde på rette spor, og når vi har en ret hård kerne i de her år, jamen så handler det også om den fejlagtige politik, der blev ført op gennem 1980'erne.

Så det er fuldstændig rigtigt, at vi ikke kan læne os tilbage og sige, at arbejdet er gjort. Der er i høj grad et arbejde at gøre for at undgå, at vi stadig væk er præget af marginalisering og udstødning, og det er også fuldstændig rigtigt, som der står i beslutningsforslaget, at vi ikke ved nok om de problemer, vi har med at gøre. Men jeg synes bare ikke, at vi skal bruge en stor, tung kommission; jeg synes, vi skal bruge Socialforskningsinstituttet, og de er faktisk i gang med et opfølgingsarbejde på nogle af de spørgsmål, som SF efterlyser.

På trods af mine måske lidt hårde ord i indledningen, vil jeg godt sige, at jeg meget langt er enig med forslagsstillerne i at sætte fokus på de problemer, der bliver sat fokus på, men jeg bliver altså ærgerlig, når jeg ikke synes, de så tager sig selv alvorligt nok og i virkeligheden forfladiger problemstillingen ved bare at køre løs med vendinger som massearbejdsløshed.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Det var en forholdsvis besværlig måde, ministeren endte med at blive enig med os på, men lad det nu ligge. Det kan jo have mange forskellige årsager. Jeg skal heller ikke gætte på, hvorfor ministeren i starten ikke var i det mest muntre hjørne i dag, men der er to ting, jeg godt vil svare på for at sikre, at debatten ikke ryger helt af sporet.

Den ene er, at jeg godt vil afsløre, at SF ingen medlemmer har siddende i Aktuelt's chefredaktion. Vi har ingen indflydelse på den redaktionelle linje. Jeg synes, det er godt for de politiske partier, at man har det, man kan kalde en fri presse, der kan forholde sig uhildet og frit til enhver type kritik.

Den anden er, at det ikke kun er Aktuelt, der er optaget af denne her debat, der er også andre aviser, der er optaget af den. Jeg tror også, der er mange mennesker, der er optaget af den, og det er måske det allervigtigste, for det forunderlige synes jeg er at det ikke fylder mere, hvad man så skal stille op med det.

Jeg er glad for, vi nåede så langt i slutningen, at der er et problem. Jeg forstår, ministeren ikke synes, det er SF's opgave at påpege det pro-

blem. Det må vi så vende tilbage til under et lidt længere indlæg.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jeg hæftede mig også specielt ved ministerens indledning, og der var to ting, der forbavsede mig overmåde meget.

Den ene var, hvordan en kommission kan blive en sovepude. Efter min opfattelse er den eneste mulighed, en kommission har for at blive en sovepude, at regeringen ønsker at have en sovepude, ellers er det ikke muligt, for så kan regeringen jo bare fremskynde kommissionens arbejde. Så sovepuder, det er altså noget, en regering selv bestemmer, om den har.

Den anden ting er, at det bekymrer mig overmåde meget, at vi har en socialminister, der snakker om en tid, hvor vores største problem er flaskehalse, når vi samtidig har en situation, hvor der på både den ene eller den anden opgørelsesfacon er 700.000, der holdes uden for vores arbejdsmarked, hvad enten det er som førtidspensionister, orlovspersoner, folk i aktivering eller som registrerede arbejdsløse. Det er en massearbejdsløshed.

Det kan godt være, der er retorik forbundet med det, men det er dog massearbejdsløshed, at de 700.000 mennesker er unddraget arbejdsmarkedet.

Jørn Pedersen (S):

På Socialdemokratiets vegne vil jeg gerne takke SF for endnu et genbrugsforslag. Som ministeren var inde på, er det ikke de store ændringer, der er sket i teksten, siden vi behandlede det i 1995 og 1996. Til gengæld synes jeg nok, der er ændret noget på forudsætningerne.

Det er jo rent faktisk sådan, det forbigår SF så i tavshed, at beskæftigelsessituationen i Danmark er klart bedre, end den var i 1995, og hvis det er sådan, at SF stadig væk er i tvivl om det, vil jeg gerne understøtte det med tal, men jeg tror ikke, det er nødvendigt. Vi må konstatere, at alle grupper, som vi registrerer som ubeskæftigede på arbejdsmarkedet, har været udsat for et markant fald, og heldigvis for det, for i Socialdemokratiet anser vi det for væsentligt, når vi skal finde måder til at undgå marginalisering og udstødning på, at man sikrer folk et arbejde, og beskæftigelsessituationen er bedre end sidst, vi diskuterede det her.

På kontanthjælpsområdet er der stadig væk for mange. Det er et område, vi er optaget af i Socialdemokratiet, og det tror jeg også SF er.

Om den sociale arv må vi sige, at vi for øjeblikket har til høring, hvordan vi bl.a. kan gå ind og støtte truede børn; altså igen et område, hvor vi arbejder intenst med at løse problemerne. Jeg tror ikke, høringssvarene er kommet hjem endnu. Stort set alle partier her i Folketinget er optaget af, at vi kan lave en bedre livssituation for de truede grupper.

Pensionsområdet diskuterede vi i forbindelse med en forespørgsel i tirsdags, og i Socialdemokratiet er der ikke sket markante ændringer i holdningen siden i tirsdags. Vi mener stort set det samme i dag, hvor det er fredag.

Vi glæder os da over, at SFI, og det står for Socialforskningsinstituttet – det har ikke noget at gøre med SF – er i gang med visse undersøgelser. Men jeg vil godt sige til det konkrete om en kommission, at jeg synes ikke, man i Danmark skal løse store sociale problemer gennem en kommission. Fru Jette Gottlieb bebrejdede ministeren lidt det med at gøre en kommission til en syltekrukke, men man kan da ikke afvise, at en kommission kan sidde i en årække, og at man kan komme ud for, at det siges, jamen nu skal vi ikke gøre noget lige her og nu, for der sidder jo en kommission. Jeg har også hørt SF bruge den argumentation i andre sammenhænge, så den kan ikke være ukendt for SF.

Jeg synes, det afgørende for os her i Folketinget er at erkende, hvor vi måtte have politiske og også socialpolitiske problemer og så gøre noget ved dem ad politisk vej, og ikke at opfinde et eller andet fint, som Folketinget ikke ville opfinde den 2. maj 1996, da vi sidst stemte om det her forslag. Jeg ved ikke, om der er kommet så mange ændrede holdninger i Folketinget, at det er ændret. Jeg vil ikke stå og gentage argumentationen fra dengang, men bare konstatere, at de argumenter, der dengang kunne bruges, for at det ikke var nødvendigt, faktisk er blevet endnu stærkere i dag. Derfor synes jeg, at det her forslag bør og skal afvises; der er ikke behov for det.

Jeg håber, vi kan få nogle gode socialpolitiske diskussioner og finde nogle løsninger, der vil mindske de problemstillinger, der rejses her. Jeg håber, at også SF vil være med til det og ikke vil henfalde til, at al fremtidig socialpolitisk skal udgå fra en kommission.

Erik Larsen (V):

Det er jo på en temmelig håndfast måde nu ved at blive klargjort, at det her er et genbrugsforslag. Jeg vil gerne hæfte mig ved, at jeg synes, det er utrolig meget mere vigtigt løbende at beskæftige sig med socialpolitik og løbende i den socialpolitiske debat og i vedtagelser her i Folketinget beskæftige sig med de mennesker, som SF her gerne vil have nedsat en kommission til belyse forholdene for.

Jeg synes i virkeligheden også, at siden vi sidst havde diskussionen og debatten her i Folketinget om SF's forslag, er der bestemt, som det også allerede er fremført af andre, sket en udvikling i det socialpolitiske arbejde.

På Venstres vegne skal jeg meddele, at vi ikke kan støtte beslutningsforslaget. Vi er af den opfattelse, at SF med beslutningsforslaget prøver at sætte lighedstegn mellem, at det, at man har en lavindkomst, er ensbetydende med, at man har et socialt problem. Vi har ikke den samme opfattelse. Vi er stærkt optaget af at forbedre de økonomiske vilkår for lavindkomstgrupperne, men det skal efter vores opfattelse ske over skattesystemet. Det skal kunne betale sig at arbejde, og på den led er der endnu langt igen. Vi kan godt gennem skattepolitikken forbedre vilkårene for dem med de laveste indkomster i Danmark.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Hvis man lytter til hr. Erik Larsen, er der kun sket noget positivt, siden vi sidst diskuterede det her forslag om en lavindkomstkommission. Under mit lidt længere indlæg skal jeg vende tilbage til, at det er ikke de resultater, man når frem til, når man undersøger det, men lad det ligge nu.

Den anden nye ting, der er sket, er vel, at Venstre har bekendt sig til at være optaget af den lille mand. Jeg forstod på de seneste udmeldinger i hvert fald fra Venstres formand, at der er sket den nyorientering, at man er optaget af mennesker med småindkomster osv. Men nu forstår jeg så, at den lille mand i Venstres optik ikke nødvendigvis er et menneske med en lille indkomst, fordi der kan være en stolthed, der er så stor, at det overgår den lille indkomst. Det er en helt ny måde at komme uden om denne diskussion på, og så kan jeg i sandhed godt se, at det bliver svært at få den diskussion.

Er det virkelig alvorligt ment fra Venstres side, at denne debat er uinteressant på den må-

de, at har man lidt ånd, og har man lidt storhed, så skidt med det, så kan man godt muntre sig for 5.600 kr. om måneden? Det er et spørgsmål om, hvor stor en ånd man har indenbords – er det sådan, det skal forstås?

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Det Konservative Folkeparti kan ikke støtte forslaget fra SF om nedsættelse af en lavindkomstkommission.

Vi erkender ligesom SF fuldt ud, at der er nogle strukturelle problemer i det danske velfærdssamfund, som har en række negative konsekvenser for visse lavindkomstgrupper, men vi tror ikke på, at nedsættelsen af en kommission er en hensigtsmæssig måde at gribe sagen an på. De strukturelle problemer er velkendte, og vi kan lige så godt i stedet for at bruge tiden på kommissionsarbejde tage direkte fat på at løse problemerne.

Af de strukturelle problemer vil vi godt konkret pege på tre.

Det er et hovedproblem i det danske velfærdssamfund, at så mange mennesker i den arbejdsduelige alder er på passiv overførselsindkomst. Til trods for flere år med høj vækst i den danske økonomi, ja, så er antallet af personer på overførselsindkomst ikke blevet reduceret væsentligt. Derfor må der gennem arbejdsmarkedspolitikken og socialpolitikken gribes ind med det formål at få så mange som muligt overført fra den passive ydelse til en aktiv indsats og helst i form af ordinære job, men for visse personer, som af forskellige grunde ikke er fuldt arbejdsduelige, må arbejdsmarkedet gøres mere rummeligt.

Et særligt problem er den negative sociale arv, som kan være en følge af, at forældrene igennem måske mange år ikke har haft reel og varig kontakt med arbejdsmarkedet. Så er der en betydelig risiko for, at børnene som voksne får det samme problem. Dette forhold understreger yderligere behovet for aktivering af så mange som muligt fra gruppen af personer på overførselsindkomst.

Endelig vil vi gerne for det tredje pege på det problem, at det for ganske mange mennesker ikke giver nogen økonomisk gevinst at gå på arbejde. Flere undersøgelser, bl.a. fra Rockwoolfonden, har analyseret og dokumenteret dette forhold. Derfor er der også et påtrængende behov for ændringer i skattepolitikken, hvis vi skal komme undet til livs.

Der er altså konkrete opgaver nok at tage fat på. At nedsætte en kommission vil blot forsinke løsningen af opgaverne, og derfor afviser vi SF's forslag.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Det er da utroligt, så enslydende talerne er, og det er da utroligt, så kloge Folketingets medlemmer er blevet her de sidste år.

Engang, da man lavede større lovændringer, havde man brug for solid omtanke. Det havde man, da man lavede en ny bistandslov, og det havde man, da man i sin tid var optaget af fattigdom. Derfor nedsatte man kommissioner til at analysere og komme med svar.

Men siden da er der sket noget fantastisk. Vi har fået et Folketing og en regering, der indeholder al den visdom, der er samlet i det her land. Al visdommen er repræsenteret i dette hus. Det er dog en utrolig lykke at være endt i dette hus.

Eller er det mon sådan, at denne debat i virkeligheden ikke er ønsket? Jeg har i hvert fald meget lyst til at spørge den konservative ordfører: Når nu man læser De Konservatives ændringsforslag til finansloven og tænker på, hvad De Konservative har bidraget med i de sidste 2-3 år i forhold til gruppen af overførselsindkomstmodtagere, så har det været et bidrag til fattigdommen, så har det været at sænke satserne. Kan den konservative ordfører udpege bare ét forslag i finanslovændringsforslagene fra De Konservative, der hjælper denne gruppe? Det var en efterlysning.

Inge Refshauge (DF):

Jeg kan give socialministeren ret langt hen ad vejen. Der er virkelig grupper i samfundet, der skal gøres en ekstra indsats over for, men vi har jo lige fået den nye social- og servicelov. Skulle vi ikke lige prøve at se, hvordan den virker i samfundet?

Dansk Folkeparti kan ikke støtte forslaget om endnu en kommission på lavindkomstområdet. Det er jo lidt underligt, at netop SF har dårlig samvittighed over for de mennesker, der har de laveste indkomster, men det er forståeligt, at SF har svært ved at se netop de mennesker i øjnene, for er der noget parti her i Folketinget, der er med på skatte- og afgiftsforhøjelser, så er det SF. Her er ingen grænser for kreativiteten.

De mindre erhvervsdrivende i fiskeri og landbrug m.v. kan med rette pege på partiet SF

som det parti, der altid er med på at stramme den økonomiske skrue over for hele befolkningen. Vi kan i samfundet ikke leve af at lønne sagsbehandlere og socialrådgivere. Det er ikke behandlersamfundet, der skaffer brød på bordet. Det er alt andet lige de enorme skatter og afgifter, der bærer hovedårsagen til, at private familier ender i fattigdom, og det vil en kommission intet hjælpe på, tværtimod. Det vil være endnu en udgift for samfundet.

Det ville have klædt SF, hvis de i stedet havde foreslået en undersøgelse om sammenhængen mellem de høje skatter og så den kendsgerning, at man reelt har ødelagt lavindkomstfamiliernes økonomi. Hvad er ideen med sådan en lavindkomstkommission? Skulle de mennesker, som det efter en undersøgelse viser sig ikke kan leve af deres indkomst, så laves til sociale klienter?

I SF's øjne er det åbenbart det private arbejdsmarked, der er skurken, og som er skyld i, at rigtig mange danskere i dag næsten ikke kan få økonomien til at hænge sammen. Men en kendsgerning er det, hvis ellers man er realist, at det netop er det private arbejdsmarked, der skal bringe hele landets økonomi igennem og skaffe alle en rimelig løn.

Vi kan ikke leve af at barbære og klippe hinanden. Det får altså en ende en dag. Så en helt klar afvisning fra Dansk Folkeparti.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Dansk Folkeparti har jo indimellem i den udadvendte retorik en tendens til – og jeg mener ikke, det er retfærdigt – at fremstå som nogle, der betyder noget for dem med de små indkomster. Så synes jeg, det er fantastisk, at Dansk Folkeparti i dag stemmer nej til det instrument, der kan være med til ikke alene at analysere, men også at komme med svar på, hvad man gør for små indkomstgrupper. Det synes jeg er helt underligt.

Det er al for stor en ære at tilskrive SF, at vi skulle være årsag til fattigdommen i Danmark. Så stor en indflydelse har vi slet ikke haft på den politiske udvikling i en årrække. Den findes andre steder. Dansk Folkeparti skal meget hellere kigge på dem, som Dansk Folkeparti og Fremskridtspartiet samarbejdede med i 1980'erne, nemlig de borgerlige. Der ligger en langt større del af årsagen til det.

Må jeg ikke også godt sige, at hvis man i Dansk Folkeparti kun kan skimte fattigdom

blandt bønder og fiskere, så tror jeg, man skulle bestille en fælles mulighed for at få pudset briller i Dansk Folkeparti. Der er steder i byerne, hvor der for alvor er fattigdomsproblemer af et omfang, hvor mennesker lider nød, og jeg synes egentlig, det er lidt forstemmende, hvis et parti som Dansk Folkeparti kun kan se fattigdom blandt bønder og fiskere.

(Kort bemærkning).

Inge Refshauge (DF):

Jeg vil sige til hr. Villy Søvnald, at jeg kun prøvede at påpege de erhverv, der skal skaffe arbejdspladser. Jeg ved godt, at der er fattige i byerne, og jeg ved også, at der er mennesker, der har det hårdt, men kunne vi ikke prøve at hjælpe dem på en anden måde end ved at nedsætte en kommission, der i årevis skal sidde og tackle rundt med de problemer? Kunne vi ikke her og nu være med til at hjælpe?

Yvonne Herløv Andersen (CD):

For ikke at risikere at få karakter bagefter af hr. Villy Søvnald bliver jeg nok nødt til at sige, at SF selvfølgelig er i deres gode ret til at fremsætte de forslag, de vil, her i Folketinget, også selv om de har været fremsat en gang før, og også selv om der i den mellemliggende periode ikke har været revolution eller andet, som kunne ændre på befolkningens opfattelse af spørgsmålet.

Men så bliver jeg også nødt til at sige, at så opstår der jo det problem, som jeg er rigtig ked af er opstået herinde i Folketinget, og det er, at når vi så har andre ting på bordet herinde, når vi har debatter eller andet, er jeg så bedrøvet over, at vi har 5 minutter til at sige, hvad vi vil om en redegørelse. Det har altså også lidt at gøre med, hvad man bruger sin tid på.

Men jeg vil holde mig strikt til det, vi bliver bedt om i dag, og det er spørgsmålet om at nedsætte en lavindkomstkommission til afløsning for den, der var for 20 år siden.

Jeg vil mene, at vi reelt har det papir på bordet, som er nødvendigt for at lave de tiltag, som også SF gerne vil have, og så kan jeg sige, at årsagen til den tydeliggørelse, der er kommet på området og problemstillingen omkring 80:20, ligger jo meget fast forankret i, at det er lykkedes at få en hel del af disse mennesker i arbejde.

Derfor bliver det et spørgsmål om et samarbejde mellem partierne om at bruge andre former for værktøjer på baggrund af den viden, som jeg mener, vi har i dag, og som er sufficient

for at løse dette problem, og så fortsætte ad den linje, som regeringen har lagt, og som jeg synes er udmærket, og hvor SF jo også selv medvirker. Jeg mener ikke, vi har brug for en kommission nu.

Anders Samuelson (RV):

I Det Radikale Venstre mener vi heller ikke, der er behov for at nedsætte en ny lavindkomstkommission.

Vi er ikke enige med SF i, at massearbejdsløsheden og udstødningen fra arbejdsmarkedet er blevet en varig tilstand. Der sker rent faktisk oven i det faktum heller ikke en stigende indkomstmæssig polarisering i samfundet i disse år. Forskellen mellem indkomstgrupperne har været relativt stabil i de sidste 20 år, og man kan derfor ikke tale om, at den økonomiske ulighed er blevet større.

Med hensyn til påstanden om, at den øgede pensionsopsparing skulle skabe en større økonomisk ulighed, vil jeg, som også andre ordførere har gjort, henviser til den diskussion, vi havde i forbindelse med forespørgsel nr. F 3 forleden dag.

I Det Radikale Venstre mener vi faktisk i al beskedenhed, at regeringen gør et stort stykke arbejde for at dæmme op for en mulig polarisering og for at undgå polarisering generelt i samfundet. Det sker først og fremmest ved at sætte stærkt ind på at bekæmpe ledigheden og ved at øge beskæftigelsen. Ledigheden er således faldet markant siden 1994, og det er svært at tale om, at massearbejdsløshed er det, der præger det danske samfund i dag. Også ungdomsarbejdsløsheden, for at tage et specifikt område, har været stærkt faldende, og rent faktisk er den blevet mere end halveret siden 1994.

Sammenlagt vil jeg sige, at med de tendenser, som vi ser, og med de initiativer, der er lagt frem fra regeringens side, mener vi ikke, at der er behov for at nedsætte en lavindkomstkommission, og vi vil derfor afvise forslaget fra SF.

Jette Gottlieb (EL):

Enhedslisten har stor sympati for forslaget om en lavindkomstkommission, og det har vi specielt, fordi vi mener, at der er lavindkomstproblemer i Danmark.

Vi er også af den opfattelse, at ulighederne i Danmark er store og oven i købet voksende, og vi er af den opfattelse, at udhulingen af overførselsindkomsterne på over 10 pct., siden den regering kom til, vidner om, at regeringen

ikke har tænkt at gøre noget ved det. Derfor er det vores opfattelse, at en lavindkomstkommission kunne være med til at sætte fokus på de problemer, der er.

Hvis regeringen nu i dag havde kunnet stillet sig op og forklare og dokumentere, at der var en modsat situation, havde kunnet forklare, at ulighederne i Danmark er mindsket, og at der ikke er nogen lavindkomstproblemer overhovedet, ja, så havde situationen været en anden. Men netop i ministerens tale hørte vi helt klart, at ministeren er fuldt ud klar over, at disse problemer eksisterer, og derfor var der en god mulighed i at få en lavindkomstkommission til at påpege problemerne i offentlighed og gøre opmærksom på, hvordan problemerne også kunne løses, så vi giver stor tilslutning til, at vi får lavet en lavindkomstkommission af denne karakter.

Det løser imidlertid ikke hele problemet. Vi er i en situation, hvor der i langt højere grad skulle være tale om en langt mere overordnet og sammenhængende analyse af de sociale problemer i Danmark, og derfor mener jeg, at den mere langsigtede løsning ville være at få et socialpolitisk råd på lige fod med, at vi har et økonomisk råd, et økologisk råd, et etisk råd osv., osv., altså et råd, som kunne lave en samlet bedømmelse af de lovtiltag og de forandringer, der sker i dette samfund, med den vinkel, hvilke sociale konsekvenser sådan nogle forslag har.

Men vi får senere lov at behandle et sådant forslag fra henholdsvis SF og Enhedslisten, så der bliver mulighed for at få diskussionen igen.

Tom Behnke (FP):

Forslaget her er jo ikke et forslag, der handler om, hvorvidt der er forskel i indkomsterne i Danmark. Det er heller ikke et forslag, der handler om, hvorvidt der er nogle, der rent faktisk har en lavindkomst, for det er der jo. I og med at der er forskellige indkomster, må der også nødvendigvis være nogle, der har en lav indkomst, og nogle, der har en høj indkomst, for ellers skulle vi alle sammen have det samme i indkomst. Så det er faktum.

Spørgsmålet er så, om det er så stort et problem, at man skal nedsætte en kommission til at sidde og kigge på det. Spørgsmålet er, om det her er så ubelyst et område, så jomfrueligt et område, at man er nødt til at nedsætte en kommission til at belyse det noget bedre. Her må svaret jo være entydigt: Nej, det er det ikke.

Altså hvis jeg alene i den tid, jeg har siddet i Folketinget, havde gemt alle de rapporter, der er kommet om det her emne specifikt, så ville jeg jo ikke kunne sidde på mit kontor for bare rapporter. Og det er jo det, der er sagen. Der ligger et hav af forskellige rapporter og undersøgelser, hvor der er kigget på de her ting.

Det er ganske vist ikke altid Folketinget, det er faktisk langtfra altid Folketinget, der har lavet de undersøgelser. Det er alle mulige andre instanser, private organisationer, offentlige instanser osv., som har været inde og lave forskellige undersøgelser på det her område, og det har man så skrevet tykke, tykke rapporter om, lige så vel som også en række studerende osv. har valgt det her som speciale og har fordybet sig i det og skrevet rapporter og tykke bøger om det.

Så i virkeligheden ved vi jo tilstrækkeligt om området, og derfor er det et spørgsmål om, hvorfor SF fremsætter et forslag på det her område. Jeg har lidt på fornemmelsen, at det er, fordi SF prøver at gøre et eller andet for sit bagland for sådan ligesom at vise, at nu gør de noget for dem med de laveste indkomster.

Nu foreslår de, at der bliver nedsat en kommission, men det er jo lidt for nemt. Det er lidt for nemt ligesom at kunne gå ud til sit bagland, til SF's bagland, hvor hr. Villy Søvndal kan komme og sige: Nu har jeg gjort noget i Folketinget, for jeg har foreslået, at der skal nedsættes en kommission, som skal se på det her. Jeg håber ikke, at hr. Villy Søvndals bagland sådan bare accepterer, at SF så har gjort dagens pligt ved at gøre det her forslag.

Det er en ubehagelig og i virkeligheden en misforstået leflen for de mennesker, som reelt har problemer på det her område. Og det er der jo. Der er jo nogle, som ikke bare har en lavindkomst, men som regel har så lav en indtægt, at de ligger under det, man har behov for, hvis man skal overleve i det her samfund, og det burde vi jo gøre noget ved.

Vi burde gøre noget for de socialt allerdårligst stillede i det her samfund, og det kan Fremskridtspartiet været meget enigt med SF i. Det er jo så det, vi fra tid til anden stiller forslag om her i Folketinget. Det burde man koncentrere sig mere om i stedet for at nedsætte kommissioner, der skal se på det.

Vi ved jo dybest set godt, hvor problemet ligger, så lad os tage fat og lad os få løst problemerne i stedet for. Det er et forslag, som vi i Fremskridtspartiet ville kunne støtte, hvorimod

det forslag her, som bare igen skal nedsætte en masse eksperter, der skal sidde og lave syltekrukkearbejde, kan vi under ingen omstændigheder stå inde for.

Tove Videbæk (KRF):

Dette lovforslag er en uændret genfremsættelse af B 69 fra folketingsåret 1995-1996, og forslaget blev dengang forkastet.

Formålet med beslutningsforslaget, forstår vi, er hovedsagelig at belyse den sociale ulighed og undersøge, hvilken betydning den har for arbejdsmiljø, levealder, helbred, boligforhold, den sociale arv osv. Ud over at belyse ovennævnte vil forslagsstillerne komme med forslag til ændringer i lovgivningen for at udjævne indkomstfordelingen.

Den tidligere lavindkomstkommission blev nedsat i 1976 og afsluttede sit arbejde i 1981. Den kommission havde et kommissorium, der omfattede tre punkter: en beskrivelse af fordelingen af indkomster og øvrige levevilkår, en analyse af årsagerne til denne fordeling og en påpegning af forskellige mulige foranstaltninger med sigte på en mere ligelig fordeling af samfundsproduktionens resultat.

Et af de væsentligste kritikpunkter under behandlingen af beslutningsforslag B 69 i 1996 var, at der løbende udkommer redegørelser m.v., der belyser de aspekter, som den nævnte lavindkomstkommission skal behandle. Der er altså ikke mangel på oplysninger.

I dag kan man bl.a. hente oplysninger fra Finansministeriets budget- og finansredegørelser, fra Danmarks Statistik, fra »Levevilkår i Danmark«, fra Socialforskningsinstituttets udgivelser og mange flere. Vi har altså allerede adgang til oplysninger og redegørelser i stor stil.

En anden indvending, som man kan have imod nedsættelse af en lavindkomstkommission, er det faktum, at forslagsstillerne på en måde sætter lighedstegn mellem det at have en lav indkomst og det at have et dårligt liv. Hvis man vil undersøge befolkningens helbred, livskvalitet, arbejdsmiljø osv., hvorfor så ikke netop tage hele befolkningen med i arbejdet med hvert enkelt område?

For os virker det, som om kommissionens slutanbefalinger allerede er skrevet, nemlig at alle sociale problemer skyldes en lav indkomst, og at en lav indkomst skyldes sociale problemer.

Det er rigtigt, at mange med lave indkomster har sociale problemer og omvendt, og vi skal hjælpe folk med at løse deres sociale problemer, og det gør vi også gennem en bedre udligning på forskellige lovgivningsområder. Men vi skal passe på, for det skal være sådan, at det kan betale sig at arbejde, ellers vil det efterhånden blive meget svært at motivere folk til at arbejde.

De, der ikke kan arbejde, skal vi selvfølgelig hjælpe, og her spiller de økonomiske aspekter naturligvis en stor rolle. Men lige så lidt som en lav indkomst er den eneste årsag til sociale problemer, lige så lidt er en høj indkomst svaret på alle problemer. En lav indkomst kan være en årsag til en social deroute, men det kan også sorg, ensomhed, alkoholisme, stofmisbrug osv. være, og vedrørende disse områder er der ingen forskel på høj og lav, på rig og fattig.

Så årsagerne til et dårligt liv og dårlig livskvalitet er mere sammensatte og mere komplekse, end dette beslutningsforslag lægger op til. Kristeligt Folkeparti kan derfor ikke støtte forslaget.

Anden næstformand (Henning Grove):

Ordføreren for forslagsstillerne, hr. Villy Søvnal.

Villy Søvnal (SF):

Jeg har været meget stiltfærdig i de korte bemærkninger, så jeg vil godt nu prøve at sætte diskussionen i perspektiv.

Der står to grundlæggende synspunkter over for hinanden efter dagens debat i Folketinget. Det ene bliver ofte fremsat af et menneske, der hedder Poul til fornavn og er statsminister. Den går under denne tone: Det går ufattelig godt i det her land, det går ufattelig godt. Det var også overskriften på det Ritzautelegram, der kom i tirsdags, da statsministeren kommenterede SF's forslag. Det har sådan været tonen bordet rundt i debatten.

Socialministeren og også den socialdemokratiske ordfører var meget vrede over, at vi anvender udtryk som massearbejdsløshed, for det hører ingen steder hjemme; det er fra en forgangen tid langt, langt tilbage. Må jeg bare minde om, hvad der skete i 1970'erne og 1980'erne, da vi havde en arbejdsløshed, der var mindre end den, vi har i dag. Sandheden er jo, at nogle har accepteret, at en arbejdsløshed på den nuværende størrelse formentlig er en naturlig ting. Det er vel også derfor, at interessen

er skiftet fra arbejdsløshedsdebatten over til flkehalsdebatten som grunddiskussion.

Jeg synes, det er dybt forstemmende, at regeringspartierne ikke er mere optaget af det. Jeg hørte på hr. Anders Samuelsen's tale med interesse. Jeg kan huske op til valgkampen i marts måned, dér var hovedudmeldingen bl.a. fra De Radikale, at nu skulle opsvinget komme dem til gode, det indtil nu var gået udenom. Hvad er så svaret i dag? Intet i forhold til denne her gruppe.

Det eneste, der nærmer sig et svar, er troen på, at man kan løse det her med beskæftigelsesmidler. At beskæftigelse er det eneste middel, der løser det her problem, har været gennemgående i alle taler fra regeringspartierne, fra Venstre og fra De Konservative, men er det nu så sikkert?

Jeg vil gerne kvittere for de resultater, der er opnået fra regeringens side, som jeg også har deltaget i, men det løser ikke det her problem. Tværtimod – og det er jo pointen i denne her debat – så påviser den undersøgelse, som Alsted Research ApS lavede, og som var kommenteret i Aktuelt, at velfærdsgoderne mellem rige og fattige er fordelt lige så skævt, som de var i midten af 1980'erne.

Eller sagt på en anden måde: De velstillede muligheder for at bruge penge har aldrig været bedre, men vi har en gruppe, der ikke når at komme med. Var det ikke interessant at få det belyst og analyseret i forhold til, hvem der har ret? Har statsministeren ret, når han siger, at det går ufattelig godt i det her land? Og det eneste, der generer, er, når SF rejser denne her type af ubehagelige debatter. Kunne de bare lade være med det, så fremskridtet stiltfærdigt kunne glide frem, så ville det gå rigtig godt.

Er det den tendens, der er rigtig? Eller er det den tendens, hvor man faktisk undersøger tingene og påviser, at fattigdommen er præcis, som den var i midten af 1980'erne?

Det er dog interessant at få det undersøgt, når der står to synspunkter over for hinanden, hvor det ene synspunkt oven i købet er belyst gennem en undersøgelse, mens det andet ikke er.

Der er meget, der tyder på, at fattigdomsbilledet ikke er ændret. Hvis man bruger det samme fattigdomsbegreb, som vi havde ved undersøgelserne i 1980'erne, så er der i dag lige så mange absolut fattige, som der var i 1980'erne.

Så jeg vil godt spørge regeringspartierne: Er det tilfredsstillende? Efter en af de længste høj-

konjunkturer, vi har haft, og efter en regeringsdannelse af partier, der bekender sig til lighedsidealet, er det så tilfredsstillende at konstatere, at vi ikke er nået længere i forhold til indkomst-udligningen? Er det ambitionsniveauet? Er det succeskriteriet? Jeg vil bare sige: Det er det ikke for SF.

Så er der nogle, der siger: Jamen sådan en kommission skal jo arbejde i årevis. Hvem har sagt det? Der er vist ingen, der har antydnet, at det her skulle være et 10- eller 15-årigt arbejde. Jeg har i hvert fald ikke. Vi vil meget gerne lave et hurtigt kommissionsarbejde. Vi kunne f.eks. afslutte det i løbet af et år eller halvandet. Det deltager vi gerne i.

Hr. Jørn Pedersens indvending er, at vi ikke skal tage det her sådan i de store overordnede sammenhænge. Det bliver for besværligt. Vi skal tage det sådan styk for styk og se, hvad der så sker. Der var flere ordførere, der var inde på det samme.

Er vi nu sikre på, at metoden er anvendelig, altså den, der hedder styk for styk? Er det sikkert, at vi ikke nogle gange er nødt til at lave nogle mere sammenhængende overvejelser? Jeg synes meget, at de sidste års socialpolitik, også de gode sider af den, har været karakteriseret netop ved styk for styk og meget lidt ved de lange, sammenhængende overvejelser. Og jeg tror, at man taber, hvis man ikke giver sig tid til at lave de lange sammenhængende overvejelser.

Jeg har kommenteret Venstre, og det er så anden gang, vi prøver Venstre af på synspunktet med den lille mand, og heller ikke i dag bestod man lakmusprøven i Venstre.

Til hr. Kirkegaard: Jeg synes ikke, der var noget svar. Jeg fik heller ikke svar under de korte bemærkninger på spørgsmålet om, hvad De Konservatives finanslovforslag indeholder af ændringer, der kommer småindkomstgrupperne til gode. Det er muligt, jeg har overset dem, man skal jo læse mange forskellige udspil til finansloven, men jeg har ikke set dem antydnet. Jeg vil godt have hr. Kirkegaard til at påpege, hvor det lige præcis er, at De Konservatives forslag gør livet lettere for mennesker, der er på en lav indkomst.

Jeg synes, fru Yvonne Herløv Andersen holdt en klog tale med en forkert konklusion.

Hr. Samuelsen var inde på, at vi er med til at dæmme op for polarisering i det her samfund. Jeg vil godt spørge, hvad hr. Anders Samuelsen bygger det på. Når man undersøger påstanden,

viser det sig, at der er det modsatte: at polariseringen er mindst lige så stor, endda for nogle grupper, f.eks. enlige forsørgere, større, end den var i midten af 1980'erne.

Det er resultatet af undersøgelsen, som ikke er regeringens undersøgelse, men det er jo også kun i totalitære stater, at det er så spændende at få regeringens undersøgelser som udgangspunkt for enhver diskussion. Nogle gange er det vel i et frit samfund spændende at få forskellige bud, så man kan få den demokratiske ramme for en egentlig debat.

Så er jeg personlig glad for, at hr. Tom Behnke ikke er dybdepsykolog. Jeg synes altid, det er spændende, når politikere begynder at gætte på, hvad motiverne mon er for at diskutere det ene og det andet. Jeg har dyb respekt for dybdepsykologers evne til at kigge i dybden, men jeg har ikke den samme respekt for hr. Tom Behnkes.

Kristeligt Folkeparti var inde på, at der ikke nødvendigvis er en sammenhæng mellem indkomstforhold og sociale problemer. Selvfølgelig er der altid undtagelser, der bekræfter enhver regel, men ellers er der en direkte sammenhæng. Det, vi fik bekræftet i den undersøgelse, som også socialministeren omtalte, fra CASA om levevilkår i Danmark, bekræfter i øvrigt også, hvad Alsted Research-undersøgelsen viser, at dér, hvor der er tale om fattigdom, er der tale om en ophobning, kunne man kalde det, af dårlige levevilkår: De mennesker, der er fattige, er også dem, der har de dårlige boligforhold. Det er dem, der får de dårlige uddannelser. Det er dem, der har de dårlige sundhedsforhold osv., osv. Det er ikke fordelt retfærdigt.

Det undrer mig i øvrigt, hvis det er en nyhed for Kristeligt Folkeparti. Der er med de få undtagelser, der bekræfter en regel, en direkte sammenhæng mellem det at være fattig og det at tabe i alle andre af livets forhold.

Jeg forstår, at Folketinget ikke har lyst til at diskutere det her. Fattigdomsdebatten forstyrrer roen og freden. Den forstyrrer den i regeringspartierne, den forstyrrer den hos Venstre og De Konservative, og den forstyrrer freden på den yderste højrefløj. Fattigdomsdebatten er de seneste år blevet et fyord i dansk politik. Det er ærgerligt, og det er ærgerligt, fordi der er nogle fattige, der taber på det.

Jeg synes også, det er meget aktuelt i dag, og jeg har et afsluttende spørgsmål til socialministeren: Det fremgår af den dagsaktuelle debat, at Danmarks Statistik er blevet pålagt at spare.

Det fremgår endvidere, at det, der skal spares på, lige præcis er det her område, sådan at vi ikke fremover vil få statistikker, som vi får det i dag, i form af undersøgelser af levevilkårene i Danmark. Vi vil ikke længere få hjemløsoptællinger, vi vil ikke længere få narkooptællinger. Jeg vil spørge, om det er rigtigt, for det er selvfølgelig en anden måde at klare den her debat på.

Det er klart, at man kan gøre, ligesom man gjorde i gamle dage, når lægen kom og forkyndte pest i en landsby: så slog man lægen ihjel. Man kan vælge at frasortere den ubehagelige statistik, og jeg vil godt spørge ministeren direkte, fordi jeg ved, at det ikke er afsluttet endnu: Vil ministeren godt sørge for, at vi, hvis vi ikke må få en kommission, der analyserer sammenhængen i det her, så i det mindste stadig væk må få en statistik, og at man ikke vil klare fattigdomsproblemerne i Danmark ved at luge ud i de statistikker, der er i stand til at belyse dem?

Jeg skal så til sidst sige tak for støtten til dem, der bar, nemlig til Enhedslisten. Det var til at overskue, må man sige, men et eller andet sted synes jeg, det er dybt bekymrende for den sociale debat i Danmark, at vi er i en situation, hvor ikke flere er optaget af en ordentlig, gedigen vilje til for alvor at få fat på de udviklings-træk, der genproducerer den sociale arv, der genproducerer fattigdommen osv.

Jeg synes selvfølgelig først og fremmest, at det er dybt bekymrende, at partier som de to regeringspartier, der nogle gange har stået for ordentligheden i dansk politik i forhold til det her, er fuldstændig uoptaget af denne diskussion.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Det er lige før, jeg vil sige, at jeg er rystet over den form for forsøg på monopolisering af vilje og lyst til at tage disse emner alvorligt, som hr. Villy Søvndal lægger op til i sit indlæg.

Der kan ikke være nogen tvivl om, at hele dette Folketing fra hver sin vinkel er meget optaget af disse emner, men spørgsmålet er jo: Hvad er svaret? Er svaret at nedsætte kommissioner og vente på dem, eller er svaret at gå i gang med det hårde arbejde? Hvad er det rigtige svar?

Spørgsmålet er, om den viden, som vi har, er god nok, eller om den ikke er god nok. Med henvisning til de satspuljeforhandlinger, som

foregår i øjeblikket, er det jo oplagt, at der er en bred opmærksomhed om, at der er mange steder, hvor der bør sættes ind, og hvor der bør gøres noget, men skal der ventes på det? Om det er tilfredsstillende, ja, det kan man selvfølgelig sætte spørgsmålstegn ved fra SF's side, men jeg mener, at svaret må være arbejde og fremlæggelse af konkrete initiativer.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Hvad bilder hr. Villy Søvndal sig egentlig ind at gå herop på Folketingets talerstol under denne debat og påstå, at Folketinget ikke vil og ikke ønsker at diskutere socialpolitik?

Det er fuldstændig uheldigt, at hr. Villy Søvndal skal tage patent på det her område. Hvis hr. Villy Søvndal vil have, at Folketinget skal diskutere socialpolitik, kunne SF jo have fremsat et forslag om socialpolitik, men det, som SF har gjort, er at fremsætte et forslag om, hvorvidt der skal nedsættes en kommission. Og så må hr. Villy Søvndal da meget undskylde, at vi andre forholder os til den problemstilling og diskuterer, om der er behov for at nedsætte en kommission.

Hvis hr. Villy Søvndal vil diskutere socialpolitik, kan han fremsætte et forslag om, hvordan vi løser problemerne konkret, og så kan vi diskutere socialpolitik, men hr. Villy Søvndal skal ikke komme og skose Folketingets partier og ordførere for, at de forholder sig konkret til det forslag, som SF fremsætter.

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

Sjældent har jeg hørt så meget vrøvl fra et enkelt folketingsmedlem som fra hr. Villy Søvndal før. Det er uartigt, det er uanstændigt, at man forsøger at beklukke de socialpolitiske ordførere ud fra, at man siger nej til SF's løsning af problemet oven i købet ud fra saglige argumenter om, at det ikke løser et eneste problem. Det er under en ordførers værdighed at bringe debatten ned på det plan, og jeg vil da sige, at det havde klædt hr. Villy Søvndal at lade være.

Jeg forstår godt, hvis skuffelsen er stor her ved genfremsættelsen, for forslaget er jo rent genbrug. Én ting er, at man ikke forholder sig til, hvad der er sket i samfundet i løbet af de sidste tre år, det kan man bære over med, det kan være manglende indsigt eller manglende vilje, det er sådan set ligegyldigt hvad, men det

er frækt ud over alle grænser og fortjener ikke yderligere kommentarer.

Derfor bliver det her min sidste kommentar, vil jeg gerne sige, for jeg ønsker ikke at diskutere på det niveau, hvor man mistænkeliggør og skoser folk, fordi de har taget stilling til et forslag, som SF har fremsat, og tillægger dem mange andre motiver. Det er ikke en værdig måde at diskutere socialpolitik på. Det plejer vi ikke at gøre, og det håber jeg heller ikke, vi skal fremover.

Socialministeren (Karen Jespersen):

Det kan godt være, at hr. Villy Søvndal sidder og undrer sig over, hvorfor lige det her forslag har givet den debat, det har givet. Jeg oplever det egentlig også for mit eget vedkommende som en opsparet irritation over, at man netop nogle gange får skudt nogle motiver i skoene og møder nogle påstande, som man synes er dybt urimelige.

Jeg vil godt sige til hr. Villy Søvndal, at jeg synes, han leger med ilden, på den måde at hvis man i lutter forhippedhed på at vise, hvor enormt god og social man selv er, maler fanden på væggen med hensyn til situationen og hvad andre vil, så bibringer man jo befolkningen et indtryk af, at der ikke sker en pind, og at det hele er én stor ynke og jammer. Det gør i virkeligheden, at man kan skubbe til nogle holdninger og lave nogle skred i befolkningen, som kan være en boomerang over for de ting, som jeg ved, at hr. Villy Søvndal af et meget, meget ærligt og et meget socialt hjerte ønsker at fremme.

Jeg mener virkelig, at man leger med ilden og puster til en udvikling, som er stik imod den, man selv ønsker, og jeg synes, det er dybt urimeligt, når man fremstiller det, som om der ikke er sket en pind, når vi snakker økonomisk udligning. Jeg kan ikke forstå, at hr. Villy Søvndal bliver ved med at fortie den pinsepakke, som han selv har været med til at vedtage, der jo netop havde det formål at mindske den økonomiske ulighed.

Det nytter jo heller ikke noget at lukke øjnene. Jeg forstår ikke, at man ikke tager udgangspunkt i, at vi faktisk har skabt et meget stort antal arbejdspladser, og at der er kommet utrolig mange mennesker i arbejde. Jeg synes også, det er urimeligt at påstå, at socialpolitikken ikke er præget af nogle lange, sammenhængende overvejelser. Ud over det – igen – at fastholde, at kernen i en social politik i det hele taget er at få skabt nogle arbejdspladser, og at det netop

har givet en sammenhæng i regeringens politik, er der jo også hele overvejselsen om det rummelige arbejdsmarked, om at ændre politikken fra en passiv sen indsats til en aktiv tidlig indsats, om at inddrage det civile samfund, virksomheder og andre, skabe nye former for partnerskaber og på den måde aktivere folk selv.

Man har aldrig set så meget brugerinddragelse som i de senere år. Det er for mig i allerhøjeste grad en meget, meget grundlæggende måde at tænke socialpolitik på og noget, der i høj grad er en form for en længere, sammenhængende overvejelse, så dels mener jeg, det er nogle forkerte og urimelige påstande, som hr. Villy Søvndal kommer med, og jeg mener altså også, at det kan blive en boomerang for hr. Villy Søvndal selv.

Jeg medgiver så også, at der selvfølgelig er problemer, og det er problemer, som vi ikke kan være bekendt i vores velfærdssamfund og også problemer, der har karakter af mere permanent udstødning og marginalisering. Men her vil jeg godt tilslutte mig dem, der siger, at det jo ikke er det at give folk nogle flere penge at leve for, der er det afgørende, det er en lang række andre ting, som vi samtidig skal sætte ind over for. Det synes jeg også, vi i høj grad er klar over, og det har vi i øvrigt et glimrende samarbejde om til hverdag.

Med hensyn til Danmarks Statistik er det rigtigt, som det også fremgik af aviserne forleden dag, at Danmarks Statistik åbenbart for at få råd til nogle nye statistikker overvejer at skære ned på nogle gamle statistikker. Det er ikke noget, der umiddelbart ligger inden for mit ressort, for Danmarks Statistik hører under Økonomiministeriet, men jeg vil godt sige, at jeg synes, det er meget skræmmende, hvis de statistikker, der er nævnt, falder væk.

Jeg har på det kraftigste advaret imod det, og jeg mener faktisk, det er helt uholdbart, hvis man ikke har den type statistikker. Vi forhandler i øjeblikket om det, der hedder satspuljen, og det har faktisk været nævnt som et punkt, hvorvidt man i virkeligheden kunne gå ind og give et tilskud over den pulje, så under de fortsatte forhandlinger vil jeg nævne det som en mulighed.

Under alle omstændigheder er jeg enig i, at der er visse ting, som jeg også mener, man skal have med i en statistik. Hvordan det så kan tilvejebringes, og hvor de penge skal komme fra, har jeg ikke noget bud på, ud over at jeg kan sige, at dér, hvor jeg sidder med hånden på sty-

restangen, er med hensyn til satspuljen, men det kan vi drøfte videre.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Jeg skal sige til hr. Anders Samuelsen, at jeg ikke har noget ønske om at monopolisere det her, og slet ikke hos SF. Det er vel netop et udtryk for ikke at ville monopolisere at sige: Lad os nu få de ting undersøgt, når billedet kan forekomme så forskelligt, som det også er tilfældet her i debatten i dag, hvor der er nogle, der siger, at det går stiltfærdigt, men hvert år i den rigtige retning. Når undersøgelser påviser noget andet, er der da et behov for at få påvist, hvem der har ret i den diskussion. Der har også været påvist en nødvendighed for at få givet nogle handlingshenvisninger på, hvad man gør konkret for at komme ud af situationen.

Så var både hr. Tom Behnke og hr. Anders Samuelsen inde på, at man i stedet for skulle stille konkrete forslag. Jeg siger tak for opfordringen. Det har vi en tradition for at gøre i SF, og det vil vi også fortsætte med.

Hr. Jørn Pedersen holdt et indlæg, der vel kan karakteriseres ved ikke at være voldsomt analytisk, men mere båret af oprigtig indignation. Til det vil jeg bare sige, at jeg godt forstår, at netop denne diskussion kalder på meget engagement, og det gør den i øvrigt også fra min side. Det er, fordi vi her er ret tæt på mennesker, der kommer til at leve nogle liv, som bliver dårligere, end de behøvede at blive, på grund af fattigdom.

Jeg anerkender, at andre også er optaget af den diskussion. Det undrer mig bare, at man ikke vil have det belyst og kvalificeret belyst og grundigt belyst. Når man tænker på, hvad der ellers er villighed til at lave kommissionsarbejde om i Folketinget, er det da påfaldende.

Man kunne gætte på, at det er, fordi der vil komme nogle ubehagelige ting frem, som regeringen ikke vil være interesseret i, f.eks. en bekræftelse af det billede, der fremgår af undersøgelsen, som Alsted Research lavede, nemlig at fattigdommen ikke har forskudt sig.

Jeg vil godt spørge hr. Jørn Pedersen, om det er derfor, der kommer sådan en meget lidt analytisk tale. Er det, fordi det ville være ubekvemt at få et billede frem, der bekræfter undersøgelsen, som blev refereret i Aktuelt, nemlig at fattigdommen er den samme i dag, som den var dengang?

Må jeg også godt sige til socialministeren, der siger, at jeg maler fanden på væggen, at jeg refererede til en undersøgelse, der er båret frem af en avis, som har en tættere tilknytning til socialministeren end til mig, i hvert fald partimæssigt. Jeg refererede i øvrigt også til en undersøgelse, som vi selv betalte for at få lavet af et uafhængigt institut, der hedder CASA, da Folketinget nu ikke syntes, at det var en opgave, det var værd at gå i dybden med.

De to uafhængige undersøgelser bekræfter det samme billede. Er det grunden til, at retorikken og stemmeføringen er så høj: at det ville aftegne et ubehageligt billede, som man helst ikke vil have frem? Jeg spørger bare. Det er da nærliggende at tro, når man beskæftiger sig med området her.

Jeg vil også sige til socialministeren, at jeg har kvitteret for regeringens evne til at skaffe arbejdspladser i modsætning til den borgerlige side. Det er såmænd grunden til, at SF støtter en socialdemokratisk ledet regering. Det er, fordi vi anser det for at være et politisk område, som vi synes er meget vigtigt, og som altid har en meget højere vægt hos en socialdemokratisk ledet regering.

Jeg vil også godt til slut kvittere for socialministerens villighed til at slås for, at det i hvert fald ikke skal være statistikdøden, der gør, at vi får endnu mere upræcise diskussioner om det her i fremtiden. Vi har en fælles opgave, synes jeg, i at sikre, at vi får et så retvisende billede som muligt, og det drejer sig om, at vi fortsat får statistikker for hjemløshed, for narkomaniens omfang, og også fortsat får den forskning, som Socialforskningsinstituttet står for.

Jeg vil så bare runde af med at sige, at forskellen på at lave en kommission og lade Socialforskningsinstituttet lave en undersøgelse er, at en kommission vil være i stand til at komme med anbefalinger.

Jeg formoder, at ministeren også anerkender, at et relativt uafhængigt institut som Socialforskningsinstituttet i sagens natur ikke vil fremkomme med egentlige anbefalinger, men vi har brug for nogle anbefalinger, der efter en sammenhængende analyse peger på: Hvordan bryder vi det fattigdomsmønster, der ellers reproduceres generation efter generation?

Jeg siger tak for debatten. Den var engageret, men det ærgrer mig, at man endnu ikke er kommet til det punkt, hvor man ser nødvendigheden af at foretage noget mere sammenhæn-

gende, hvis vi skal bryde de fattigdomstræk, vi ellers ikke har været i stand til at bryde.

Socialministeren (Karen Jespersen):

Jeg går på talerstolen igen, fordi jeg lige skylder hr. Villy Søvndal en lille kommentar til de to undersøgelser.

Som jeg sagde, læser jeg CASA's undersøgelse sådan, at den siger, at der har været en uændret fordeling af de økonomiske goder, og hr. Villy Søvndal henviste selv til Aktuelt's undersøgelse. Jeg mener ikke, det skal være uimodsagt, at den skulle vise, at der er en uændret økonomisk forskel.

Undersøgelsen gik jo ud på, hvor stort et rådighedsbeløb folk havde tilbage, og her er det jo meget interessant at se, hvad man regner for faste udgifter, inden man når frem til rådighedsbeløbet. Her mener jeg også, at der er sket en udvikling, og det er jo i øvrigt ret vilkårligt, hvad man regner med som faste udgifter. Den ene ting, man skal se på, er, at når man regner ret høje telefonregninger og leje af det ene eller det andet som faste udgifter, er det jo i virkeligheden udtryk for en pæn levestandard.

Det andet, der er nok så vigtigt, er, at de eksempler, der blev trukket frem i Aktuelt, var først og fremmest enlige forsørgere på kontanthjælp. Det karakteristiske for dem var faktisk, at de havde et rådighedsbeløb, der var lige så stort eller meget tæt på det, som de ville have, hvis de var i arbejde, og en af dem sagde direkte, at det ikke kunne betale sig for hende at arbejde. Det mener jeg er noget, der er meget betænkeligt og i virkeligheden noget, vi burde diskutere.

Man placerer jo enlige forsørgere og andre i fattigdomsfælden, i en situation med faste udgifter, f.eks. en høj husleje, som de vil have svært ved at betale den dag, de kommer i arbejde. Så kan man sige, at lønnen er for lav, osv. osv., men det ændrer ikke det faktum, at nogle af dem, vi snakker om, har så høje overførselsindkomster, at det enten slet ikke eller kun dårligt kan betale sig for dem at arbejde. Det er en af de ting, vi også skal diskutere, hvis vi skal løse det problem.

Hvis vi gik ud i den store verden og forklarede, at fattige mennesker i Danmark er nogle, der har så mange penge, at det ikke kan betale sig for dem at arbejde, tror jeg ikke, vi ville møde den helt store forståelse. Jeg siger ikke, at de mennesker har det som blommen i et æg og har et godt liv, men jeg siger, at det er smask-

forkert at stirre sig blind på størrelsen af det beløb, de får udbetalt. Derfor synes jeg også, at Aktuelt's serie var god, fordi den kastede lys over, at vi fortsat har en gruppe, som lever under dårlige forhold. Men lad være med alene at fokusere på de penge, de mennesker har til rådighed, for det er nogle helt andre problemer, som gør, at de ikke har det liv, som ville være optimalt.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg skal kvittere for socialministerens fredsommelige afslutning, og jeg mener i øvrigt, at det var en lang tale, der udelukkende påviste, hvorfor det er vigtigt at få lavet en lavindkomstkommission.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

B 32: Første behandling af beslutningsforslag nr. B 32:

Forslag til folketingsbeslutning om udbetaling af fulde dagpenge ved børnepasningsorlov på grund af manglende pasningstilbud.

Af Jette Gottlieb (EL) og Frank Aaen (EL).

(Fremsat 3/11 98).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Karen Jespersen):

Jeg tror, det er tredje gang, vi behandler forslaget her fra Enhedslisten.

Forslaget drejer sig om, at de mennesker, der ikke kan få deres børn passet i en daginstitution og af den grund kan være nødt til at tage bør-

nepasningsorlov, skal have orlovsydelsen suppleret op, så de får et beløb, der svarer til dagpengemaximum.

Regeringen kan ikke støtte forslaget, men regeringen har selv et forslag, som kommer frem om ganske kort tid, og som går ud på, at enlige forsørgere skal kunne få orlovsydelsen suppleret op til et beløb, der svarer til den kontanthjælp, de ellers kunne have fået. Det er nemlig ikke acceptabelt, at der er nogen, der kan blive tvunget til at sige deres arbejde op for at få den kontanthjælp, de ellers ville have fået, hvis de ikke var på orlovsydelse. Der er altså en gruppe, som vi kan se kan komme i klemme, og den gruppe er regeringen villig til at hjælpe. Men ellers er det et anliggende mellem kommunen og borgerne, og det er selvfølgelig udtryk for, at der stadig mangler daginstitutionspadser, og at der stadig er brug for at bygge flere daginstitutionspadser.

Vi vil ikke være med til at lave et generelt løft for alle, men vi er med på, at der er en gruppe, der skal hjælpes.

René Skau Johansen (S):

Som socialministeren sagde, er dette forslag jo ikke noget nyt for os. Det har været bragt på banen et par gange før her i Folketinget.

Jeg vil godt indledningsvis sige, at jeg har stor sympati for forslagens sigte, som er at gøre børnefamilierne vilkår bedre. Socialdemokratiet er ligesom Enhedslisten meget interesseret i, at forældre kan få deres børn passet i et pasningstilbud med indhold og kvalitet.

Vi er klar over, at arbejds- og familielivet i det moderne velfærdssamfund er helt afhængigt af, at der er gode børnepasningsmuligheder. Det har derfor også været et centralt element i de økonomiske forhandlinger, som foregik tidligere på året mellem regeringen og kommunerne.

Situationen på dagpasningsområdet er stadig ikke tilfredsstillende, som tingene ser ud i dag. Det er et problem, at vi ikke har det antal børnepasningspladser, som der er behov for, fordi der er for få kommuner, som lever op til målsætningen om en pasningsgaranti.

I Socialdemokratiet arbejder vi konstant på, at der bliver børnepasningsgaranti, og det har vi gjort længe. Vores ønske er, at der skal være en fornuftig sammenhæng mellem arbejde og fritid, og en garanti for pasning er et vigtigt middel til at nå dette mål, så dagligdagen kan hænge sammen for børnefamilierne. Jeg vil